

עוצמה צבאית: חידוש פני צה"ל בהתאם למשימותיו

עפר שלח, תמיר הימן, לירן ענתבי

המצב הנוכחי בטכנולוגיה

פערים בין הזרועות, אתגרי כוח אדם בחובה, בקבע ובמילואים, מענה חסר לתרחיש רב־זירתי

האסטרטגיה הישראלית הנוכחית

בניין כוח לפי האפשרויות והמסורת, ללא הכרעה בשאלות יסוד ובראשן תפקיד זרוע היבשה

הפער באסטרטגיה הישראלית

זרוע היבשה בפיגור טכנולוגי ותפיסתי לעומת חיל האוויר והמודיעין; מודל כוח האדם אינו נותן מענה לשינויים בפני האיום ובחברה; ספק באשר להישג הנדרש בתרחיש רב־זירתי וליכולת להשיגו

החלופות למדיניות הביטחון הקיימת

חלופה א – הגנה בשיתוף אחרים – ברית הגנה עם ארה"ב, נאט"ו או מדינות האזור. זוהי אפשרות תאורטית בלבד, משום שאינה ישימה מדינית והיא מנוגדת לתפיסת הביטחון הקיימת
חלופה ב – הגדלת תקציב הביטחון באופן משמעותי והצמדתו לתמ"ג, דבר שיפגע בצמיחה הכלכלית והחברתית בישראל
חלופה ג – התאמת בניין הכוח לביטחון מול תרחיש רב־זירתי, בגבולות ההוצאה הנוכחיים, תוך עדכון מודל "צבא העם"

האסטרטגיה המומלצת

הגדרת ההישג הנדרש בעימות רב־זירתי, ותפקידו של כל גוף ביטחוני בהשגתו. עדכון תפיסת ההפעלה בהתאם; שינויים תקציביים בגבולות ההוצאה הכוללת הנוכחית לביטחון; ובניית תוכניות פעולה ובניין הכוח בהתאם

הצעדים המומלצים לפעולה

א. בניין הכוח על פי עיקרון של "מסה קריטית", תוך שילוב מאמצים "רכים". ב. בניין זרוע היבשה בעוצבות מתקפה, מגננה, כוחות העורף וכוחות מיוחדים. ג. חיזוק יכולות ה"סטנד אין" באוויר, מערכי היירוט והאש מרחוק; פיתוח תחום החלל. ד. עדכון מבנה המטכ"ל וחיזוק הפיקודים. ה. שינוי במבנה כוח האדם על פי "מודל השירות הרב־ממדי". ו. אישור תקציב רב־שנתי ותר"ש. ז. התכוננות לאפשרות של התגרענות איראן והאזור

גופי העוצמה הביטחונית בישראל, ובראשם צה"ל, גדולים ומורכבים. מטבעם הארגוני ומטבע תפקידם, שהוא הגנת המדינה במעשה היום-יומי והיותם "תעודת ביטוח" למקרים שלא את כולם ניתן לחזות מראש, הם נבנים באופן אבולוציוני, תוך לקיחת מינימום סיכונים וחשש מזעזועים שהשפעתם אינה ידועה. ואולם מספר גורמים שהשפעתם ניכרת מזה זמן רב הביאו לכך שנדרשת בחינה מעמיקה של ארגונים חיוניים אלה תוך הכרה בצורך לערוך בהם שינויים, אם כי בזהירות ובאחריות. כבר ב־2015 קבע הרמטכ"ל דאז רב־אלוף גדי איזנקוט כי צה"ל נדרש "לעשות שינוי מהותי שייתן מענה לצורך להתאים את עצמו לאתגרי העתיד, למאפייני המלחמות והעימותים המודרניים ולשימוש אפקטיבי יותר במשאביו" ("גדעון – למה ואיך", מערכות 471). הדבר נכון עוד יותר לאחר כארבע שנים ללא תוכנית רב־שנתית מאושרת ותקציב רב־שנתי.

השינויים המחייבים היערכות מחדש

- שינוי באופי האיום והאתגר: צה"ל נבנה תוך השקעה עצומה לתרחישים של עימות מסיבי בגבולות מדינת ישראל. איום זה לא נעלם, ואסור להתעלם גם מאפשרות של שינויים מהירים באזורנו הבלתי יציב; ואולם צורך השעה הוא להתכונן לעימות מורכב ורב־זירתי, שיחייב פעולה במעגלים רחוקים ובה בעת בגבולות ישראל ואף במדינה עצמה – פגיעה בעורף ועימותים פנימיים, כפי שאירע במהלך מבצע 'שומר החומות'.
- שינויים בפני המלחמה: כיבוש שטח והחזקתו לאורך זמן נתפסים היום כחיסרון ולא כאמצעי להכרעה; האויב נטמע באוכלוסייה האזרחית – מה שמגביל את הפעולה; חלק משמעותי של העימות מתרחש במרחב התודעה של אזרחי ישראל, תושבי מדינות ושטחי העימות וכן הקהילה הבינלאומית. המלחמה באוקראינה ממחישה שינויים אלה באופן חריף.
- שינויים טכנולוגיים: אמצעי לחימה בלתי מאוישים באוויר, ביבשה ובים; הצורך להגן והיכולת לתקוף בסייבר, עוצמתה וביזור של האש ויתרונותיה של פעולה רשתית משולבת – כל אלה יוצרים אפשרויות חדשות לפעולה ומצריכים התגוננות בפני איומים חדשים בחזית ובעורף.
- שינויים בחברה הישראלית: הפחתה בתחושת האיום הקיומי, צמיחתם הדמוגרפית של מגזרים שאינם משרתים בצבא ואי־פתרון של סוגיות פוליטיות – כל אלה משפיעים על תפיסת ערך השירות ועל היכולת לגייס ולשמר בצה"ל את המצטיינים והדרושים, ולמצות את המשאבים הנדרשים להגנת המדינה.

צורך השעה הוא להתכונן לעימות מורכב ורב־זירתי

אימון ללוחמה בשטח בנוי

צילום: IDF Spokesperson's unit (CC BY-NC 2.0)

קיים מתח קבוע בין הפעילות השוטפת, שנועדה להתמודד עם איומים דוגמת טרור וניסיונות האויב להתעצם, לבין בניין הכוח למערכה משמעותית

- קיים מתח קבוע בין הפעילות השוטפת, שנועדה להתמודד עם איומים דוגמת טרור וניסיונות האויב להתעצם, לבין בניין הכוח למערכה משמעותית. בייחוד אמורים הדברים לגבי צה"ל, שאמור לבוא לידי ביטוי מלא רק בתרחיש של מערכה כזו, וביתר שאת בזרוע היבשה המהווה את עיקר הכוח.
- נוסף על משימות הביטחון ביהודה ושומרון, המעסיקות את מרבית יחידות הכוח המבצעי המופעל ביום-יום אך שונות בטבען ממה שיידרש מהן במתאר מלחמתי, מושם דגש ממשי על 'המערכה שבין המלחמות' (מב"ם), שבה בא לידי ביטוי חלק קטן מאוד מן הכוח בתנאים של עליונות מרבית במודיעין ובכוח אווירי.
- תפיסת ההפעלה שבאה לידי ביטוי במערכות ובסבבי הלחימה הגדולים יחסית, שהיא בעיקרה פעולה מנגד ("סטנד אוף") תוך התגוננות, פעולה שעיקרה אש והימנעות ככל האפשר מהפעלת כוח יבשתי מביאה להארכת הלחימה – דבר שלא יתאים לתרחיש הרב-זירתי שלאורו יש לבנות את הכוח.
- הגעתה של איראן למצב של מדינה סף גרעינית, הרחוקה מרחק החלטה וזמן קצר לביצוע מהשגת יכולת גרעין, מחייבת היערכות גם למצב שבו יכולת כזו תהיה בידיה, ואף בידיהן של מדינות נוספות באזור.

חלופות למדיניות הביטחון הקיימת

במהלך השנים הועלו חלופות שונות למדיניות הביטחון הקיימת, הן בהיבטי תפיסות היסוד והן בהיבטי בניין הכוח הנדרש אל מול אתגרי הזמן.

חלופה לתפיסה שלפיה על ישראל להגן על עצמה בכוחות עצמה – הועלו הצעות לבריתות הגנה עם ארצות הברית, ברית נאט"ו או מסגרת של ברית אזורית עם שותפות קיימות או עתידיות להסכמים מדיניים, המאוימות גם הן על ידי איראן וגורמי טרור. ואולם אופציות כמו הצטרפות לבריתות הגנה דוגמת ברית נאט"ו או כריתת ברית כזו עם ארצות הברית אינן ריאליזיות, וערכן האמיתי מצריך בחינה מעמיקה. הישענות על כוח זר אינה הולמת גם את הטבע והמסורת של ישראל ושל צה"ל, את העוצמה הנגזרת ממודל "צבא העם" ואת היכולת להגיב במהירות יחסית לשינויים אפשריים בפני האזור.

הועלתה גם הדרישה להרחיב מאוד את המשאבים לביטחון, עד כדי עיגון קבוע של ההוצאה לביטחון כאחוז מתוך התמ"ג – שיעור גבוה במידה ניכרת משיעורו היום. דרישה זו מנוגדת לראייה השלמה של העוצמה הישראלית ככוח כלכלי וטכנולוגי, וכן לצרכים החברתיים, שיש להם השפעה עצומה על החוסן הלאומי.

בשל השינויים בפני המלחמה והאויב וההיסוס הנגלה בהפעלת הכוח היבשתי של צה"ל, עלתה האופציה להקטין את הכוח המתמרן למינימום ולהסתמך על הפעלת כוח "מנגד". ואולם בניין כוח כזה עלול לשמוט מידי צה"ל כלי מהותי להשגת יעדי, לאיום על האויב ולמוכנות לשינויים מהירים ומרחיקי לכת בפני האזור, באופן שיהיה קשה ויקר לחזור ממנו.

אין גם לממש את המחשבה לבטל את גיוס החובה לנוכח הקשיים הפוליטיים והחברתיים לממשו, הצרכים המשתנים בכוח אדם והגידול במחזורי הגיוס, שבאה אף לידי ביטוי בסקרי דעת קהל שונים. זאת מכיוון שגיוס החובה הוא הבסיס ליתרוננו האיכותי של צה"ל, שכן הוא קושר אליו פלחים איכותיים בחברה שאינם מתגייסים במדינות שבהן יש צבא שכירים-מתנדבים. זאת ועוד, גודלו הרצוי של הצבא, בכל מתאר סביר של איומים על ישראל, רב מכדי שיהיה יעיל כלכלית להחזיקו כצבא כזה.

לפיכך השינויים המוצעים להלן עוצבו מתוך תפיסה שאין לבטל את גיוס החובה, לוותר על כוח מתמרן איכותי ומשמעותי, להסתמך על שותפות של מדינה זרה בהגנת ישראל או לשנות את מסגרת המשאבים הקיימים באופן ניכר, כפי שנעשה לאחר מלחמת יום הכיפורים.

שינויים נדרשים ודרכי עיצובם

תרחיש הייחוס – עימות רב-זירתי בכל המעגלים – בתרחיש זה תידרש ישראל ב־זמנית לפעולה במעגלים רחוקים מול איראן, שתפעיל אש לשטחה לא רק מאדמת איראן אלא גם מזירות אחרות; תתעמת עם חזבאללה, על מאגר הטילים והרקטות העצום שלו; ותתמודד עם איום באש משטח רצועת עזה, ובה בעת עם התפרעויות בקנה מידה נרחב ביהודה ושומרון ועם הפרות סדר בתוך ישראל עצמה.

ההישג הנדרש חייב לכלול לוחות זמנים, מתוך הכרה בצורך החיוני של קיצור משך המערכה ויצירת מדרג של האיומים וסדר הטיפול בהם – קיצור משך המערכה, המוגדר באסטרטגיית צה"ל כ"ציווי קבוע" העומד בפני הצבא (מסמך אסטרטגיית צה"ל 2018, עמ' 21), נדרש בייחוד אל מול תרחיש שבו יספוג העורף בישראל מטחי אש חסרי תקדים מכל הטווחים. יש להגדיר את סדר

הזמנים שבו נדרשים צה"ל וגופי הביטחון האחרים להגיע לניצחון בכל חזית, את יכולתו של הצבא ליצור הכרעה ברורה בכל זירה, ומה יש לבצע במקביל או באופן מדורג.

יש לשלב את מאמצי הסייבר, הפעולה החשאית והלוחמה המשפטית והתודעתית בהגעה להישג הנדרש. במקום שהדבר אפשרי, דרכי פעולה אלה צריכות להחליף פעולה צבאית גלויה, על מנת להתמקד בבניין הכוח למטרות אמת ולייעל ככל האפשר את מיצוי כלל המשאבים.

בבניין הכוח יש לשים דגש על מסה קריטית של איכות הניתנת להפעלה בתנאי אמת, על חשבון כמות "רוחבית" שלא תופעל. לצה"ל יכולות מודיעין, אוויר ואש העולות פי כמה על אלו של האויב בכל המעגלים. בישראל פותחו גם מערכות ראשוניות בעולם של הגנה פסיבית ואקטיבית לרק"ם, הגנה אווירית לכוחות ושיבוש של אמצעי האויב, וכן אמצעים בלתי מאוישים מתקדמים באוויר וביבשה. לכל אלה יש כמובן עלות כספית כבדה ואין אפשרות - ואף אין צורך - להקצותם לכלל המערך.

זרוע היבשה

יש לבנות את הכוח היבשתי על פי תפיסה של שונות:

- מערך פעולה בעומק ומבצעים מיוחדים - תוך שילוב כל הממדים (אוויר, ים, יבשה וסייבר) והכנת תוכניות אמינות למהלכים אופרטיביים בעלי משמעות לניצחון.
- עוצבות המתקפה - ייצרו מסה קריטית המסוגלת לפעול בשטח האויב באופן מוגן ויעיל, להגיע לכל מקום שיידרש ולהשיג ניצחון ברור בכל עימות. בבניין עוצבות אלה יש ליישם ביזור ועצמאות מרבית של הכוח, שכן בתנאי עימות רב־זירתי יידרשו גדודים וחטיבות לפעול עם מודיעין חלקי מאחור ו"פקקים" במרכזי האש הפיקודיים והמטכ"ליים. עוצבות המתקפה יעזרו ביכולות מודיעין ואש מטכ"ליות, אך לא יהיו תלויות בהן לפעולותיהן. עליהן להיות מסוגלות לפעול עצמאית בתא השטח שיוקצה להן, תוך שימוש ב"אוויריית יבשה" של כלי טיס (בעיקר בלתי מאוישים) ויכולות אש המופעלות על ידהן. עיקרון זה ישמר גם את תפיסת הפיקוד העצמאי והיזום, שהיא רוחו של צה"ל. יש להיערך גם להפעלת יכולות אש ואמצעים לא מאוישים על ידי האויב.
- עוצבות המגננה - יגנו על גבולות ישראל ויישובי הספר ויפעלו בשטחים קדמיים קרובים לגבול לצורכי שיפור המצב הטקטי, תוך שימוש ביכולות קבועות מראש שיועמדו לרשותן. בעוצבות אלה ייכללו הכוחות שיפעלו למניעת פגיעה בישראלים ולשמירת חופש הפעולה בשטחי יהודה ושומרון, במקרה של עימות נרחב.

■ כוחות העורף – כולל כוחות שיטור והגנה מפעולות טרור ביהודה ושומרון ובתוך הקו הירוק, פיקוד העורף, המשטרה, כיבוי אש והחילוץ וההצלה. כוחות אלה יפעלו להגנה על חיי ישראלים, לצמצום הנזק בעורף ככל האפשר, לטיפול בנפגעים ולשמירה על הסדר. יש לתגבר כוחות אלה תוך הקצאת משאבים נוספים של כוח אדם ותקציב לתגבור משמר הגבול, משטרת ישראל בכלל וגופים אחרים.

זרוע האוויר והחלל, מערך האש ויכולות הסייבר

- יש למקד את חיל האוויר בבניין הכוח להגנת שמי המדינה, לפגיעה ביעדים אסטרטגיים ומערכתיים של האויב ולשילוביות בקרב היבשה במקומות שבהם נדרשים אמצעים אוויריים "כבדים" לאש, תובלה, לוגיסטיקה ופינוי. על חיל האוויר לבנות יכולות "סטנד אין" שיאפשרו לו להשיג עליונות אווירית ולמצות את יכולותיו בכל מקום.
- במקביל יש לפתח ולהעצים את תחום החלל, שבו יש לישראל יתרון ניכר על יריבותיה. בתחום זה ניתן גם להגיע להסכמי שיתוף פעולה עם גורמי חוץ.
- יש להמשיך בפיתוח מערכי יירוט, כולל פריסה ובשלות מבצעית של מערכות מבוססות לייזר. בה בעת יש להבהיר לציבור הישראלי כי במערכה כבדה בחזית הצפון לא יהיה בכוחו של מערך ההגנה האקטיבית לתת פתרון מלא לטילים ולרקטות שישוגרו לישראל, ולכן יש להשקיע בפתרונות של מיגון העורף ובהתנהגות הציבור. יש להגדיר מדדי מוכנות לבניין הכוח בתחום ההגנה מנשק תלול מסלול (מלאים מול תרחיש ייחוס).
- יש לחזק את היכולת הטיילית והאש המדויקת מרחוק של צה"ל, תוך הקצאת משימות וחלוקתן בינה לבין האש המוטלת מהאוויר.
- יש לחזק את מערך הגנת הסייבר עבור תשתיות מחשוב ביטחוניות ולתמוך בהגנה על תשתיות חיוניות ועל חברות אזרחיות שהפגיעה בהן עשויה להשפיע על המשק הישראלי. במקביל יש למסד את תורת ההפעלה של מאמץ הסייבר ההתקפי ולבנות כוח מתאים, הן ברמה המטכ"לית והן לתמיכה במאמצים אופרטיביים ברמת הפיקוד והאגודה.

יש להמשיך בפיתוח מערכי יירוט, כולל פריסה ובשלות מבצעית של מערכות מבוססות לייזר
מערכת לייזר רב-עוצמה שמפותחת בישראל
צילום: אגף דוברות והסברה, משרד הביטחון

המטה הכללי והדרג האופרטיבי

לאור השינויים הנדרשים יש לבחון לעומק את מבנה המטה הכללי, גודלו ומבנה הפיקוד והשליטה, ואת הקשר בינו לבין הפיקודים המרחביים והזרועות בעת מלחמה. זאת מתוך תפיסה המדגישה ביזור, עצמאות ומתן מקום ליוזמה של הדרג האופרטיבי, ויעילות בהפעלת הכוח בתרחיש שצה"ל נלחם בו־זמנית בחזיתות מרוחקות זו מזו ושונות באופיין.

כוח אדם

יש ליישם שינוי מקיף במודל כוח האדם בצה"ל, מגיוס ועד פרישה ובכל המערכים – חובה, קבע ומילואים. עקרונותיו של שינוי נדרש זה דומים לאלה שפורטו כאן בתחומים אחרים של בניין הכוח: שונות, יעילות והתאמה לצורכי השעה ולרוח הזמן, כל זאת תוך שמירה על גיוס החובה ומודל "צבא העם".

תקציב, חקיקה ופיקוח

- יש לאשר תקציב רב־שנתי לצה"ל. כאמור, אין לשנות באופן מהותי את מסגרת ההוצאה לביטחון אלא לשנות סדרי עדיפויות בתוכה, הן בין גורמי הביטחון השונים והן בתוכם.
- יש להשלים את ההיערכות לשינוי התקציבי שיחול משנת 2025, כאשר ה"המרות" של כספי הסיוע מארצות הברית יבוטלו בהדרגה, והעול על תקציב הביטחון השקלי יעלה במיליארדים רבים.
- יש להשלים את תהליכי החקיקה הנוגעים לגיוס לצה"ל, הקמת שירות אזרחי־ביטחוני והשינויים הנדרשים בתחום כוח האדם.
- יש למסד את הפיקוח הממשלתי על גופי המודיעין על ידי שר מיוחד במשרד ראש הממשלה. כיום הדבר נעשה על ידי ראש הממשלה עצמו, שהוא כמובן המאשר את הפעלת הכוח הצבאי והחשאי, אבל אין ביכולתו לפקח מקרוב על שינויים ארגוניים ותקציביים בגופים אלה.

התכונות לאפשרות של התגרענות איראן והאזור

יש להתכונן, באחריות משרדי ראש הממשלה והביטחון, לקראת תרחיש של השגת יכולת גרעין במזרח התיכון (איראן ומדינות נוספות), תוך בחינת חלופות למדיניות מומלצת, תפיסת הפעלה ומשמעויות לבניין הכוח. מצב כזה עלול לא רק לחייב הכנות פיזיות בהשקעה ניכרת להגנה אלא גם לאתגר הנחות יסוד אשר להתנהגות האויבים השונים בעת עימות, יציבות משטרים באזור ועצם קיומה של הרתעה בעידן גרעיני, השונה במהותה מהרתעה קונוונציונלית.

האיום הצבאי על ישראל בשנה החולפת נותר ברובו כפי שהיה עד כה. גם השנה הוכיחה מערכת כיפת ברזל את יעילותה. במהלך מבצע 'עלות השחר' (אוגוסט 2022) שוגרו לעבר ישראל במשך שתי יממות יותר מ-1000 רקטות, שיורטו בהצלחה של 96 אחוזים על ידי כיפת ברזל. אולם אין בכך כדי להעיד על אתגרי העתיד.

המלחמה באוקראינה מדגימה את שדה הקרב העתידי שישל עלולה להתנסות בו, למשל במסגרת מלחמה בזירה הצפונית. במלחמת אוקראינה נעשה שימוש נרחב בכלים בלתי מאוישים, בכללם רבים בעלי רמת דיוק נמוכה, הגורמים נזק אגבי גדול ופגיעה באזרחים. חלק מהמתקפות על העורף האוקראיני מבוצע באמצעות כטב"מים מתאבדים כגון שאהד-136, המסופקים לרוסיה על ידי איראן. מומחים איראנים מסייעים לרוסיה בהפעלתם, ואיראן מספקת לרוסיה גם ידע ורכיבים המאפשרים ייצור עצמאי, וככל הנראה מקבלת בתמורה תשלום כמו גם יכולות סייבר רוסיות מתקדמות.

כטב"מים, ובכללם כטב"מים תוקפים לסוגיהם, הפכו בעשור האחרון מאמצעים אקסקלוסיביים בידיהן של מדינות ספורות לנפוצים גם במדינות כושלות וסוררות ובארגונים לא-מדינתיים. עם זאת, יש צורך להתייחס לנושא בהקשר הרחב יותר. האירועים באוקראינה ומוקדי עימות אלימים במזרח התיכון מעידים גם על השפעתן של טכנולוגיות שונות – חלקן טכנולוגיות מדף זולות, זמינות ופשוטות להפעלה – על אופייה של הלחימה עצמה. אותן טכנולוגיות מאפשרות היערכות מהירה, העברת ידע ואפילו העברת מומחים או מפעילים לסיוע בלחימה. איראן היא מן המובילות ביצוא פעולות כאלה, המכונות WAAS (Warfighting As A Service). לשילוב בין טכנולוגיות מדף לבין התרחבות כוללת של האיום האווירי על ישראל עשויות להיות השפעות אסטרטגיות, נוכח יכולות היירוט הקיימות בידי ישראל כיום, לצד פערים ביכולות התגוננות העורף.

כדי להיערך להשתנות האיום האווירי ובתוכו איום הכטב"מים, נדרשים עיבוי הגנת העורף, אספקת אמצעי הגנה והתאמת תפיסות הפעלת הכוח וההתגוננות בקרב כוחות צה"ל, וכן הכנה לספיגה ולהתאוששות של תשתיות חיוניות ושל העורף האזרחי. למרות שלא מדובר באיום חדש לחלוטין אלא רק בהתעצמות ובהשתנות אופיו של איום מוכר לכאורה, אין לזלזל בשינוי. על ישראל ללמוד מהמתרחש בזירת המלחמה בין רוסיה לאוקראינה, בשל אפשרות לעימות במעורבות או בהשפעה איראנית ומגמות שעשויות לאפיין כל שדה קרב עתידי. הפקת לקחים בהקשר זה חשובה גם לנוכח פרסומה המתקרב של תוכנית רב-שנתית חדשה לצה"ל, עם כניסתו של רמטכ"ל חדש לתפקיד, שתעצב את בניין הכוח בשנים הקרובות ותשפיע על העשורים הבאים.

אחת מהעוצמות של ישראל נובעת מן התעשיות הביטחוניות שלה. פלישת רוסיה לאוקראינה עוררה מדינות לבסס יכולות ביטחוניות עצמאיות וגרמה לכך ששנת 2022 הייתה אחת השנים הטובות ליצוא הביטחוני הישראלי. למשל, התעשייה האווירית הכריזה בתום הרבעון השלישי של 2022 כי מדובר בתקופה הרווחית ביותר בתולדותיה, עם צמיחה של 12 אחוזים במכירות לכ-3.601 מיליון

השפעות איראניות על השתנות האיום האווירי על ישראל

טילי שיוט

רקטות מדויקות

טילים בליסטיים

כטב"מים לתצפית ולתקיפה

רחפנים

כטב"מי נפץ

מאפיינים נוספים של האיום

שימוש בטכנולוגיות מתקדמות לצד פשוטות וזולות

שיגור בהיצף לפגיעה ביכולת ההתגוננות

שיגור ממדינת המקור או ע"י שלוחיה

דולר ועלייה של 29 אחוזים ברווח הגולמי, בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2021. גם תעשיות ביטחוניות נוספות ביצעו עסקאות גדולות עם מדינות ברחבי הגלובוס, באופן שמדגיש שוב את חשיבות התחום הצבאי-טכנולוגי עבור ישראל מבחינת כלכלה והשפעה בינלאומית.

היכולות הטכנולוגיות של ישראל, ובראשן הטכנולוגיות הביטחוניות, מוכחות שוב ושוב גם ככלי דיפלומטי בניהול יחסי החוץ של ישראל, משום שהחדשנות הישראלית מהווה גורם משיכה בעיני מדינות רבות ובהן גם מרוקו, איחוד האמירויות ובחריין. שיתופי פעולה טכנולוגיים, ולא רק מכירה של אמצעי לחימה, מאפשרים העמקת קשרים קיימים ויצירת קשרים חדשים. בשנה הקרובה, כאשר המערכה באוקראינה עדיין ממשיכה להתנהל, עשוי להמשיך ולהתעצם הביקוש לטכנולוגיות צבאיות ישראליות. עם זאת הדבר אינו חף מסיכונים פוטנציאליים כגון סיכון לזליגת טכנולוגיה והעתקות או הסתייגות של ארצות הברית מעסקאות מסוימות. לאור כל אלו, על ישראל להמשיך לפעול ולקדם טכנולוגיות ישראליות, וכן לנצל את ההזדמנות לחיזוק קשרים בינלאומיים באמצעות יצוא אזרחי וביטחוני גם יחד, תוך שימת לב לרגישות פוטנציאלית ביחסים עם ארצות הברית.

היכולות הטכנולוגיות של ישראל, ובראשן הטכנולוגיות הביטחוניות, מוכחות שוב ושוב גם ככלי דיפלומטי בניהול יחסי החוץ של ישראל, משום שהחדשנות הישראלית מהווה גורם משיכה בעיני מדינות רבות ובהן גם מרוקו, איחוד האמירויות ובחריין. שיתופי פעולה טכנולוגיים, ולא רק מכירה של אמצעי לחימה, מאפשרים העמקת קשרים קיימים ויצירת קשרים חדשים. בשנה הקרובה, כאשר המערכה באוקראינה עדיין ממשיכה להתנהל, עשוי להמשיך ולהתעצם הביקוש לטכנולוגיות צבאיות ישראליות. עם זאת הדבר אינו חף מסיכונים פוטנציאליים כגון סיכון לזליגת טכנולוגיה והעתקות או הסתייגות של ארצות הברית מעסקאות מסוימות. לאור כל אלו, על ישראל להמשיך לפעול ולקדם טכנולוגיות ישראליות, וכן לנצל את ההזדמנות לחיזוק קשרים בינלאומיים באמצעות יצוא אזרחי וביטחוני גם יחד, תוך שימת לב לרגישות פוטנציאלית ביחסים עם ארצות הברית.